

VÁMOSSY FERENC, AZ ÉPÍTÉS – ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY FOLYÓIRAT SZERKESZTŐJE

GYETVAINÉ BALOGH ÁGNES

PhD, egyetemi adjunktus. BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék, 1111 Budapest,
Műegyetem rkp. 3. K II. 82. Tel.: (+36-1) 463-1330. E-mail: gybalogh@eptort.bme.hu

A Szerző Vámosy Ferenc munkatársaként 2000 óta segítette az *Építés – Építészettudomány* folyóirat megjelenését. E rövid visszatekintésben a közös munka állomásai, az idősödő professzor módszerei és hatása szerepelnek, hogyan segítette részletes tanácsaival, módszertani javaslataival a fiatalabb szerzőket, hogyan gondoskodott a lap tudományos színvonaláról. A folyóirat érdekében 60 éven át végzett, kimagasló munkáját 2017-ben zárta le egy magyar és angol nyelven megjelent, összefoglaló, visszaemlékező tanulmánnyal.

Kulcsszavak: Vámosy Ferenc, *Építés – Építészettudomány* folyóirat, szerkesztőség

Abban a szerencsés helyzetben lehettem, hogy az elmúlt 20 évben Vámosy Ferenc vezetése mellett technikai szerkesztőként vehettem részt e folyóirat szerkesztésében. Mint közvetlen munkatársa emlékezem vissza utolsó éveire, valamint arra, mennyi mindent tanulhattam tőle, amíg vele dolgozhattam.

Vámosy tanár úr 2000-ben kért fel, hogy Horváth Tiborné Sipos Edith mellett vegyek részt a munkában, mert a lapnak megújulásra volt szüksége, nyitásra a digitális világ felé. A nyomtatott változat mellett a kiadó ekkortól kezdte digitális formában is megjelentetni a lapot, ami új korszakot jelentett a folyóirat 1957 óta tartó történetében. Ekkor már öt éve dolgoztam az Építészettörténeti és Műemléki Tanszéken – egy évig doktoranduszként, majd tanársegédként. 1997-ben adtam le egy cikkemet a lapba, jobban mondva, tanár úr elkérte, én még tovább folytattam volna a kutatást. Hossza miatt két részre vágtuk, lektorálás után az első része meg is jelent 1998 elején. A cikk folytatására – ugyanazon kötet 3–4. számára – azonban csaknem két évet kellett várnom, mert a lap ilyen hosszán nem jelent meg.¹ A következő kötet, amelynek a szerkesztésébe már engem is bevontak, egyben jelent meg, mint XXVIII. kötet 1–4. szám, így az 1999–2000. évjelöléssel sikeresen „utólérte magát” a folyóirat. Az ezt követő 20 évben már mindig sikerült időben és az elvárt terjedelemmel megjelennünk. Sipos Edith még 2007-ig segített a betanulásban és a

¹ Gy. Balogh Ágnes: Adatok a budai kőműves és kőfaragó céh életéből (1690–1872). *Építés- Építészettudomány* XXVII (1998) 1–2. 93–123; Buda főváros kőműves és kőfaragó céhe mesterei. *Építés- Építészettudomány* XXVII (1998) 3–4. 269–333.

szerkesztésben, fokozatosan csökkenő intenzitással, majd teljesen rám maradt a feladat, a Vámosy tanár úrral való közös munka.

Együttműködésünk első éveiben a tanszéken tudtuk megbeszélni a feladatokat, tennivalókat. Hosszú eligazításokat tartott, alaposságra, gondosságra tanított, elvárta, hogy minden felmerülő kérdésnél az eredeti forrásban keressem a választ. Amikor már ritkábban kezdett bejárni az egyetemre, a személyes megbeszélések helyett sokszor telefonon egyeztetünk egy-egy beérkezett cikk vagy lektori vélemény sorsáról. Mindig meglepett, hogy a felolvasott kivonat után a legváltozatosabb területekről beérkező tanulmányok esetében is egyből ki tudta jelölni, kihez forduljak lektori véleményért. A készülő lap változatait (kézirat, ill. 1. és 2. korrektúra) kb. 2015-ig mindig (fő)szerkesztői aláírással kellett leadnom az Akadémiai Kiadóba, ezért kb. 2008–2009-től egyre többször a Margit körüti lakására vittem el az anyagot, ahol ilyenkor mindig hosszú és részletes megbeszélésekre számíthattam.

Tanár úr élete végéig makacsul idegenkedett a számítógépes világtól. Szinte örömet lelte, ha valamilyen technikai problémába ütköztünk, arra vonatkozó megjegyzéseket tett, hogy bezzeg régen, az akkori módszerekkel minden milyen gördülékenyen működött. Nem hitte el, hogy a számítógép valóban megkönnyítette a munkánkat. Úgy gondolta, a tudásnak nem a gép memóriájában, hanem a kutató, oktató fejében kell lennie, hiszen Ő valóban igen széles látókörrel, elmélyült ismeretekkel rendelkező tudós volt. Folyamatosan igyekezett e rendkívül sokoldalú műveltségét, nagy tudását tanárként továbbadni. Bárki fordult hozzá bármilyen témával, mindig volt a kutatását előrevívő ötlete, módszertani javaslata, mindig tudott új, hasznos cikkeket említeni.

A folyóirat az MTA Műszaki Tudományok Osztályának, valamint a BME Építőmérnöki, illetve Építésmérnöki Karának tudományos szellemi életét is szolgálta. Tanár úr a szerkesztést is oktatói munkája részének tekintette. Már az 1990-es évek végétől lehetővé vált, hogy doktoranduszok is publikáljanak ebben az akadémiai lapban. A cikkek benyújtását megelőzően a jelentkezőkkel rendkívül hosszan beszélgetett a témájukról, hasznos adalékokkal, módszertani útmutatással látva el őket, mielőtt beadhatták munkáikat lektorálásra. Mivel még 1991-ben tudományos dékánhelyettesként megszervezte az Építésmérnöki Kar doktori iskoláját, a továbbiakban is kötelességének érezte, hogy a doktoranduszokat és témáikat ilyen mély beszélgetések során megismerje, kutatásaikat tovább segítse. Ezt a módszert folytatta tovább egészen 2017-ig a fiatalok cikkeinek befogadása előtt. Kora előrehaladtával e beszélgetések már egyre kevésbé irányultak a jelöltek segítségére, inkább egyfajta vizsgáztatására hasonlítottak, megjegyzései is egyre kevésbé, egyre távolabbról kötődtek az adott témához.

2007-ben a lap 50 éves fennállására egy repertóriumkötetet² is készítettünk, melyben a tartalomjegyzékeket közöltük magyar, angol és német nyelven. Én vettem fel az ötletet, mert szerkesztői munkám során gyakran keresgélnem kellett a korábbi kötetekben pl. konferenciaminta, egy-egy szerző korábbi cikke, illetve egy-egy cím

² Repertórium (1957–2007). *Építés – Építészettudomány* 35 (2007) 3–4.

vagy szakszó fordítása miatt. Vámosy tanár úr felkérésére Marosi Ernő, Gáspár Zsolt, Finta József és Meggyesi Tamás által írt, az 50 évet összegző tudományos írások tették a kötetet teljessé, és itt közöltük a 2000-ben általa írt, a megújulást jelző közleményt, a lap bibliográfiai adatait, ill. a szerkesztőség változásait is. Ezt követően a lap 2008-ban Nívódíjat kapott az MTA-tól és az Akadémiai Kiadótól. A díjon és az oklevélen Szabó János főszerkesztő neve szerepelt, aki nagyon hosszú idő óta inkább csak „tisztelőbeli” főszerkesztője volt a lapnak. Neve mellé odagondolhatjuk Vámosy tanár úrét, aki részt vállalt a folyóirat létrehozásában, és aki hat évtizeden át munkálkodott a lap akadémiai színvonalának megőrzéséért és folyamatos fejlesztéséért – aki nélkül mindez nem is létezne.

Vámosy Ferenc 1958-tól volt a lap, ill. elődje, az *Építés- és Közlekedéstudományi Közlemények* technikai szerkesztője, 1987-től a szerkesztőbizottság tagjaként szerepelt a kötetekben, majd 1999-től a lap szerkesztőjeként. (Az 1957-es első évben még Sódor Alajos volt a technikai szerkesztő.) Ahogyan teltek az évek, tanár úr mindig azt ígérte, hogy „még ezt az évet” végigcsinálja, aztán átadja a feladatot. 2013-tól Krähling Jánost jelölte ki helyettesének. Amikor közeledett a 2017. év, már azt mondogatta, hogy „még ezt az évet végigviszi, hogy meglegyen a 60 év”. És valóban meg is lett, abban az évben sikerült lezárnia a 60. évét egy visszatekintő cikkel,³ amelyben a folyóirat szerkesztésével eltöltött hosszú időszakot foglalta össze, és amelyet magyar és angol nyelven is közöltünk.

A következő évben Gáspár Zsolt akadémikus, főszerkesztő, ill. az MTA előterjesztése alapján igen nagy kitüntetésben részesült: számos korábbi díja mellé megkapta a Magyar Érdemrend középkeresztjét a magyar építészeti kultúra érdekében több mint hat évtizede végzett szerteágazó kutatói, publikációs, szerkesztői és oktatói tevékenysége elismeréseként. Betegsége miatt felesége vehette át a díjat, ami talán kicsit neki is járt, hiszen ő az egész életükön át tartó stabil, szerető háttér biztosításával járult hozzá tanár úr nagy ívű tudományos pályájához, sikereihez. Vámosy tanár úr még ugyanebben az évben a Pro Architectura Díjat is megkapta. Bár a folyóirat-szerkesztéstől elbúcsúzott, de a munkát még ekkor, 87 évesen se hagyta abba: még jelen lehetett a hosszú éveken át írt könyve 2. kötetének bemutatóján,⁴ ill. megérhette az összegyűjtött írásait tartalmazó könyve⁵ megjelenését is. Terveiben még további két hasonló kötet is szerepelt, de sajnos erre már nem maradt ideje.

Számomra legnagyobb elismerése az volt, amikor egyik látogatásom során azt mondta, olyan vagyok, mintha én is a gyereke lennék... Büszke vagyok, hogy e hosszú, tevékeny élet utolsó két évtizedében én is segíthettem a munkáját, szolgálhattam vele együtt tudományterületünket – ami nem volt mindig könnyű feladat.

³ Vámosy Ferenc: Az *Építés – Építésztudomány* folyóirat 60 évéről / 60 years of the Journal *Építés – Építésztudomány (Architectonics and Architecture)* (magyar/angol nyelven). *Építés – Építésztudomány* 45 (2017) 3–4. 215–248.

⁴ Vámosy Ferenc: *A 20. század magyar építésze 1902–2002. Építészeti kultúránk és a modernizáció kérdései. 2. kötet: 1957–2002. Közelmúltunk és az ezredforduló.* Tarsoly Kiadó, Budapest 2017.

⁵ Vámosy Ferenc: *Építészettudományi írások.* Tarsoly Kiadó, Budapest 2019. (Szerk.: Móré Levente.)

FERENC VÁMOSSY, EDITOR OF
THE JOURNAL *ÉPÍTÉS – ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY*

Summary

As a colleague of Ferenc Vámosy, the author has been helping to publish the journal *Építés – Építészettudomány* since 2000. This brief review includes the stages of the joint work, the methods and impact of the elderly professor, how he helped the younger authors with his detailed advice and methodological suggestions, and how he ensured the scientific quality of the journal. He concluded his outstanding work for 60 years in the interest of the journal in 2017 with a summary, reminiscent study published in Hungarian and English.

Keywords: Ferenc Vámosy, Journal of *Építés – Építészettudomány*, editorial office

Open Access nyilatkozat: A cikk a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében nem kereskedelmi céllal a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje és az esetlegesen végrehajtott módosítások feltüntetésre kerülnek.

☞ Beérkezett: 2020. június 20. Elfogadva: 2020. június 25.